

EDITORIAL

Enfrontar-nos per a debilitar-nos

El passat mes de novembre se constituïa en Toledo la "Red de Pueblos y Ciudades Alfonsies", que agrupa a 41 municipis de diferents comunitats autonomes en l'intencio de celebrar, de manera conjunta, el 800 aniversari del naixement de **Alfons X El Sabi**. Esta ret ha donat pas a la constitucio de la "Comisión de Pueblos y Ciudades para promover la vida y reinado de Alfonso X El Sabio", de la qual formen part **Oriola** i **Alacant**.

El rei Sabi fon gendre de **Jaume I**, este li cedi la conquesta de les terres al sur de la taifa de **Denia**, i Alacant i Oriola passaren aixina a mans del rei i corona de **Castella**, el qual els concedi privilegis i legislacio acorts en els temps, com tambe faria en **Elig**. **Jaume II el Just**, fill de **Pere I el Gran** i net de Jaume I, sera qui incorporarà les terres del sur al **Regne de Valencia**, delimitant-se definitivament les fronteres en el **Regne de Murcia** pels tractats de **Torrellas** (1304) i **Elig** (1305), estenent la jurisdiccio dels **Furs** de Valencia i respectant els privilegis otorgats per Alfons X.

Que les institucions –en este cas municipals– i organismes es dediquen a promocionar alguna figura o fet –siguen historics o no– es encomiable sempre que ho mereixquen. Recordar a Alfons X El Sabi, un rei castella del qual el seu sobrenom ya ho diu tot, es ben lloable.

Si que resulta del tot rebujable quan una iniciativa com esta se prete **instrumentalitzar** des de la politica. Aixina ocorre per part dels representants dels partits de dreta del consistori alacanti, i d'una manera especial per part de **VOX**, que, dels 48 anys de "domini" castella, vol fer tot un alegat per a declarar-se **castellans** de pro, volent convertir aquell breu periodo historico del segle XIII en un fet mes essencial per a la configuracio de la **personalitat** alacantina que els set sigles de pertinença al Regne de Valencia. Deliri vergonyos que mantenen els qui s'afermen en posicionaments antivalencians buscant la confrontacio en el restant del conjunt que integra Valencia. Pero aço no es nou, nomes hem de vore l'actitut que han mantingut sempre entorn a la llengua.

La **Llei d'Us i Ensenyament (Ensenyança) del Valencià** va a complir en breu 40 anys; quatre decades no han segut prou per a que qui viu, treballa o governa en la nacionalitat valenciana l'use en naturalitat. Es cert que està la dificultat afegida de que l'idioma fet oficial no es mes que un dialecte artificial del catala. No obstant, hi ha uns atres camins d'aprenentage mes dignes i ancorats en l'idioma propi –ahi estan els cursos de **Lo Rat Penat** i del **INEV**, inclus en versions online per a donar mes facilitats–. Això sí, formar-se en autentica llengua valenciana no puntua per a oposicions; pero

esta circumstancia no hauria de ser un fre per a qui diu defendre la llengua valenciana, i mes per a qui ho fa des de posicions d'autoritat.

En canvi tenim que els mateixos que diuen recolzar l'autentica llengua valenciana front al proces catalanisador –cosa que fan habitualment en castella– son els qui volen declarar Alacant **zona castellarparlant** (com ya denunciavem en el **Rogle 172**, de giner de 2021).

No senyors de la dreta procastellanista, l'integritat territorial valenciana no està en joc. El rebuig al signe identitari mes important dels valencians no pot ser motiu per a rememorar l'importancia d'un rei, i l'homenage ad este no pot convertir-se en un instrument que genere enfrontaments. Mes be una cosa i l'atra han de ser **motiu d'orgull**, puix si la personalitat d'Alacant ho es en funcio d'aquells anys de pertinença a la corona castellana, ho es moltissim mes pel fet de ser una ciutat **valencia-parlant**, a pesar dels interessos i actituts que van fent minvar eixe predomini en l'aquiescencia de politics, agents socials i dels coents de sempre.

Com no podia ser d'una atra manera el **pro-catalanisme** valencià tambe ha entrat en la polemica: els servidors de la **Catalunya "Gran"** no han dubtat en argumentar que aquelles terres foren repoblades per "catalans" i "algún que atre aragonés" en temps de Jaume II. Esta mentira de laboratori institucionalisada en ambits academics fa tant de mal com les forces uniformisadores i extremistes procastellanes.

I es que la **divisio** per a debilitar a l'oponent sempre ha segut una estrategia guanyadora. Fa enguany dos sigles de la primera divisio provincial d'Espanya, un mal que no ha deixat de corcar l'autoestima dels valencians. El catalanisme aprofità esta debilitat per a incrementar-la. El recel practicament inevitable que en tots els països i regions del mon senten els habitants de poblacions periferiques cap a les capitals, sempre sospitoses de rebre un tracte preferencial, l'han utilitat sense cap escrupul per a **enfrontar** a tots en el **Cap i Casal**. Un dels seus 'mantres' favorits contra les **Normes d'El Puig** es acusar-les de ser un intent d'impondre el **apichat** a tots els valencians; afirmacio tan falsa com reveladora de la mala fe dels qui la gasten. Els **agravis**, certs o, com en este cas, inventats, son magnificats fins a l'extrem de generar sentiments de rebuig absolut, no nomes a una situacio que pot ser injusta, sino al sentiment mateix d'identitat i pertinença. Ara, el pancastellanisme aprofita eixa llavor sembrada pel catalanisme per a incrementar el rebuig, en una **retroalimentacio** en la que els que eixim perdent sempre som els valencians.

LA CITA

ELS impulsos tendents a crear o accentuar divisions haurien de ser atemperats i reemplaçats per l'esperit de conciliacio. La malicia i les politiques que fomenten i instiguen l'odi son autodestructives.

Indira Gandhi

SUMARI

- 1
• EDITORIAL: **ENFRONTAR-NOS PER A DEBILITAR-NOS**
- 2
• LLISTAT: **ACTIVITATS CULTURALS**
• PATRIMONI VALENCIÀ: **EL PINTOR JOSÉ APARICIO INGLADA**
- 3
• JOCS TRADICIONALS (LXXX): **JUGAR A "OA"**
• PATRIMONI VALENCIÀ: **EL PINTOR JOSÉ (Continuacio)**
• RESENYA BIBLIOGRAFICA: **EN VICI DE BICI**
- 4
• CORONA POETICA: **CONSTANTI LLOMBART I EMILI RIDOCCI**

ACLARIMENT

Esta publicacio està redactada en les Normes d'El Puig. Encara que es una obra colectiva, l'encarregat de la redaccio final de cada article te llibertat per a fer-ho en la normativa d'accentuacio de la seua preferencia. Este tema es motiu de debat, pero no de divisio, entre nosatres.

AVIS

En maig es el Dia de la Mare. No oblide obsequiar a la seua en el seu amor i alguna flor.

I ya que parlem de no oblidar obsequis, no oblide fer fotocopies d'est eixemplar per a regalar entre amics i coneguts.

(Agarrat pels pels, pero ho hem lligat, ¿eh?)

ACTIVITATS CULTURALS MAIG DE 2022

Trobarà més informació dirigint-se a les respectives associacions:

ARACV (Amics de la RACV)

C/ Avellanés, 26. 46003 València C.
Tel: 963 91 69 65

Convencio (Convencio Valencianista)

www.convenciovalencianista.org
cvalencianista@gmail.com

INEV (Institut d'Estudis Valencians)

www.inev.org // info@inev.org

RACV (Real Acadèmia de Cultura Valenciana)

C/Avellanés 26. 46003 València C.
Tel 963 91 69 65 Fax: 963 91 56 94
www.racv.es

Roc Chabàs (Assoc. Cultural Roc Chabàs-la Marina)

rocchabas2018@gmail.com

Rogle

rogleconstantinlombart@gmail.com

4 Maig (dimecres) 19 h. Cerveseria *Constrastes*. Pça. de l'Església, 1. Albal

PRESENTACIÓ DE LLIBRES: Jesuàlt Masia: *El conflicte identitari. Valencianisme i catalanisme des de principis del s. XX fins a la democràcia*. Antoni Fontelles: *Dotze mesos: refrans, vida, cultura*.

+Info: **INEV**

5 Maig (dijous) 18 h. Seu de la RACV.

CONFERÈNCIA: Mercedes Gómez-Ferrer: *"El retablo del Centenar de la Ploma (su manipulación)"*.

+Info: **RACV**

7 Maig (dissabte) 10 h. Parc de Capçalera. València C.

PRESENTACIÓ oficial de la federació de partits polítics **Decidix**.

12 Maig (dijous) Passeig de l'Albereda. València C.

RECORREGUT CULTURAL

Emilia Cantón explicarà l'arborat de l'Albereda des del punt de vista botànic.

+Info: **ARACV**

14 Maig (dissabte) 10:30 h. Parc Torrecrèmada (junt a l'estació d'autobusos). Denia.

TOTS ELS DIES 9. Homenaje al Pare Pere.

A continuació, presentació de llibres. (Més detalls en l'info següent.)

+Info: **Rogle, Convencio i Roc Chabàs**

14 Maig (dissabte) 12:00 h. Carrer de Sant Telm, 7D. Denia.

PRESENTACIÓ DE LLIBRES: VV.AA.: *XL Aniversari de les Normes d'El Puig. 40 anys de resistència valenciana*. Juli Moreno: *L'Himne Valencià. Un himne per a un poble*. Xavier Gimeno: *Mosaic Castellonenc. Estampes i costums de Castelló*.

+Info: **Rogle, Convencio i Roc Chabàs**

29 Maig (dumenge) Plaça de bous. València C.

ESTRENA MUNDIAL de l'Obra Musical "Gran Marcha Militar, la Carga del Regimiento Lusitania" del mestre Salvador Chulià.

+Info: **RACV**

PATRIMONI VALENCIÀ

El pintor José Aparicio Inglada

M^aA.M.C.

AUTORRETRAT, 1820

gue en **Madrid** el 10 de maig de 1838 a l'edat de 68 anys.

Des de molt jove net les inquietuts artístiques pel dibuix el portaren a formar-se en la seua ciutat natal, entre l'afamat taller dels **Espinosa** i l'**Escola de Diabuix del Consulat Marítim i Terrestre**, centre que ofería la primera formació oficial relacionada en les belles arts en Alacant, però a on només se podien cursar els considerats "estudis menors". En el devindre dels temps ocuparia el càrrec de director interi d'esta institució.

Aparicio es convertí en u dels alumnes més destacats d'esta escola però, per a continuar la seua formació, hagué de traslladar-se a la ciutat de **València** i matricular-se en la **Real Academia de Belles Arts de Sant Carles**, a on perfeccionarà la tècnica de pintura a l'oli. Guanyaria el primer premi de pintura en 1793. La seua ràpida progressió i l'interès per ampliar les tècniques pictòriques feren que se traslladara a Madrid, a la **Real Academia de Belles Arts**

GODOY PRESENTANT LA PAU A CARLES IV, 1796

de San Fernando. En 1796 obtingué el primer premi de primera classe de pintura en el quadre titulat **Godoy presentant la pau a Carles IV**. El guardo estava dotat en una beca de 12.000 reals de vello anuals més 6.000 per a bossa de viatge per a anar pensionat a formar-se a **París** i posteriorment a **Roma**.

En 1799 aplega a un París posrevolucionari. Allí tindrà com a mestre a **Jacques-Louis David** i serà companyer del gran pintor romàntic **Ingres**; també coincidirà en uns atres futurs artistes, com **Juan Antonio Ribera Fernández** i **José de Madrazo**, que, com ell, se varen impregnar del neoclassicisme i el romànticisme del mestre David. L'aprenentatge i l'estància en esta ciutat tindrien la seua

recompensa en l'obtenció d'una medalla d'or en 1805 pel llenç **L'Epidemia d'Espanya** o **La febra groga de València**. A l'any següent s'instal·larà en Roma a on hauria de permaneixen durant varis anys a causa de l'invasió napoleònica.

En el període que passa en la capital italiana pintà el quadre **El rescate de cautivos en tiempos de Carlos III**, obra per la qual ingressaria com a acadèmic de mèrit en la **Academia de Sant Lucas** (Accademia Nazionale di San Luca), encara que, com el restant d'artistes becats residents en Roma, al negar-se a jurar fidelitat a José **Bonaparte**, permanexeria empresonat en el **Castell de Sant'Angelo** fins que, a la caiguda de **Napoleo**, es lliberà. Reclamat pel govern espanyol, regressaria en 1815 a Madrid, a on s'establiria definitivament al ser nomenat pintor de cambra del rei **Ferran VII**, monarca absolutista en dels períodes històrics més convulsos de l'història peninsular, dels quals Aparicio va deixar constància en les seues obres.

Des d'eixe moment se convertiria en un artista famós pels temes abordats, patriòtics i històrics, com per exemple l'obra —en la que emplearia dos anys— **Las glorias de España**, en la que comença una sèrie de quadres de gran tany en els que representa temes sobre la **Guerra de l'Independència**, com **La fam de Madrid** (1818) o d'enaltiment de la corona, **Desembarc de Ferran VII en l'illa de León** (1827) (perdut en un incendi en 1915); sent estes dos obres de les més conegudes del pintor. L'última li valdria ser nomenat, en 1829, acadèmic de mèrit en la Real Academia de Sant Carles de València i pos-

teriorment director de la Real Academia de San Fernando en Madrid, carrecs que reflectixen l'èxit que conseguí, tant en l'àmbit professional com en l'acadèmic, just en un moment en el qual les acadèmies representaven els centres del món artístic i des de les quals es marcava el gust de l'època.

A partir de 1833, en la mort de Ferran VII, la seua figura fon denostada pels nous governs lliberals per la vinculació que havia mantingut en el monarca absolutista, lo qual faria que anara perdent prestigi i consideració com a artista, de tal manera que moriria en 1838 pobre i en soletat.

Continúa en la pagina 3.

Jugar a "Oa"

Joc antic, caigut en l'oblit, que resulta molt participatiu com a entreteniment en el carrer.

Una volta arrepiyat, u dels participants paga i un altre mana. El material necessari es una pilota.

Qui paga ha de tirar-la amunt i, abans de que caiga en terra, l'ha d'arreglar obedint primer les ordens de l'amo, que poden ser tan diverses com l'imaginació li permeta. Per exemple: Toca palmes, pega tres passes arrere, bota en un peu... Se poden donar una a soles, o mes d'una, segon s'haja pactat a l'inici del joc. Obviament, el jugador ha de procurar llançar la pilota lo mes alt i lo mes verticalment possible per a tindre mes temps per a complir les instruccions.

Si qui paga pert la pilota o no complix adequadament les ordens queda fora del joc. Pero si per contra tot ho fa be, passa a manar i l'amo ocupa el seu lloc.

El joc es nomena "Oa" perque l'amo, abans de donar l'orde, avisa dient: "¡Oaaa...!"

EL CHIQUET JAIME GARCÍA BANÚS
DE JOAQUIM SOROLLA, 1892

RESENYA BIBLIOGRAFICA

J.B.A.

Grao Silvestre, Lucas

En vici de bici

Mosseguello. Valencia, 2021

(327 pàgines)

En una impactant coberta es presenta l'últim treball del novel·lista **Lucas Grao i Silvestre**, és el que fa quatre en la seua trajectòria literària i en el que est aficionat al ciclisme fa apologia oberta a favor de les bicicletes. Si be l'autor ja havia donat mostres en noveles anteriors de la seua admiració per este mig de transport, deport i oci, és en **En vici de bici**, a on se radiografia l'ample espectre de l'univers ciclista. Un col·lectiu, en el que les dones gogen d'un emergent pes específic que es reflectix en la novela.

L'assassinat d'un ciclista, –l'empresari Pere Lluç Verdeguer segons tots els indicis–, en el barri valencià de **Marjalenes**, és el punt d'inici d'una trama d'intriga i d'una investigació policial, en la que l'inspectora Laura Martí s'implicarà personalment.

Servint-se d'una original estructura coral, la novela es desenrolla a velocitat de bicicleta sense frens, en una desfilada de personages que en els seus testimonis i recorts en primera persona, aniran desbudellant el misteriós assassinat de l'empresari, mecenes d'un equip ciclista femení.

El novel·lista valencià, nomenat **Escriptor de l'Any 2020** per la **AELLVA**, no amaga l'amor per sa terra i nos oferix una refrescant llectura que reclama una ciutat més sostenible i integradora, que imagina i especula en un oríge valencià de la bicicleta o ensomia en una valenciana guanyant el mundial de ciclisme en ruta. Un còctel transgressor d'èpica ciclista i fàrmacs, de sexe i diners, de drogues i suor, de segones oportunitats aprofitades. Històries adobades en sensacions ciclistes que nos conecten en les bicicletes mentres, a cada pedalada, creix el misteri sobre els motius de l'assassinat de Pere Lluç Verdeguer.

CONVOCATORIA

Encara que no es una activitat organitzada estrictament des del valencianisme, nos fem reso d'esta concentració que considerem d'interés per a qualsevol valencianiste. I per a qualsevol valencià.

5 Maig (dijous) 19:30 h.
Plaça de la Mare de Deu. Valencia C.

CONCENTRACIO
"Per la defensa del Dret Civil dels valencians".

Organisa:
Associacio de Juristes Valencians

PATRIMONI VALENCIÀ

El pintor José Aparicio...

Ve de la pagina 2.

Estem davant d'un dels majors exponents de la pintura neoclàssica espanyola de les primeres dècades del segle XIX. Els crítics d'art cataloguen la seua producció de manera desigual i califiquen el seu estil d'academicista, presumit i en exageracions grandiloqüents; els seus llenços de tema patriòtic i historic son testimonis de l'època que li tocà viure, obres que, degut ad esta temàtica, foren destinades a centres oficials i molts altres propietat de famílies nobiliàries. El **Museu del Prado** conserva un bon conjunt d'obres d'Aparicio, majoritàriament retrats.

En l'actualitat el **Museu de Belles Arts de Valencia (Sant Pio V)**, en l'anim de recuperar patrimoni artístic i cultural valencià del segle XIX, tant en la pintura com en altres disciplines, ha organitzat una exposició dedicada ad este pintor, molt poc conegut pels valencians i public en general.

L'exposició s'estructura en les diferents etapes de la vida del pintor: comença pel primer període de formació –Alacant-Valencia-Madrit–, segueix en l'etapa Paris-Roma i finalisa en el reconeixement com a pintor de cambra. L'integren pintures, dibuixos, documents i un bust en l'imatge del pintor, que emmarquen el context historic en el que viu. L'exposició, que tancarà el dia 12 de juny en Valencia, continuarà viatge per a ser exposada en futures dates –encara per concretar– en **Castello i Alacant**.

LA FEBRA GROGA DE VALENCIA, 1805

Corona poetica a la Mare de Deu dels Desamparats

Iniciem esta seccio que volem dure tot un any, un periodo de dotze mesos per a fer homenage a la **Patrona del Regne de Valencia** en motiu del centenari de la seua **coronacio pontificia**, que es complirà en maig de l'any que ve.

El **Rogle** ha volgut preparar este cami fent un recordatori cada mes; i hem considerat que la millor manera era per mig de la poesia, un poema original dedicat a la **Mare de Deu dels Desamparats**, per a la qual cosa hem recorregut a poetes amics de l'associacio, que ya han col·laborat en alguna altra ocasió, i sollicitar-los la seua amable i altruista col·laboracio. Des del primer moment la nostra gratitud cap ad elles i ells per la seua resposta pronta i afirmativa en acceptar el nostre encarec.

Junt a cada poema la nostra intencio es publicar una fotografia relacionada en l'event de 1923. Practicament la totalitat de les imatges son obra del fotografe **Barberà Masip**, el mate-

rial del qual hem pogut consultar i se nos ha facilitat en el **Archiu Municipal de Valencia**.

Per a la primera entrega voliem fer una excepcio oferint un fragment del poema que **Constanti Llombart** dedicà a la Mare de Deu en la **Corona oferta per la societat Lo Rat Penat a la Sma. Verge dels Desamparats ab motiu de haber segut nomenada canonicament Patrona de Valencia**, publicat en **Valencia ciutat** en maig de 1885. S'ha respectat l'ortografia i lexic de l'autor.

No obstant, la col·laboracio que nos ha fet aplegar l'amic **Emili Ridocci** es d'una actualitat que no hem volgut ajornar la seua publicacio. Aixina puix, estrenem en dos poemes.

Per una altra part, de les dos imatges que reproduim, una nos l'ha proporcionat el propi poeta: es obra de son besyayo, **Emili Ridocci i Tomas** (1869-1937).

À la Santíssima Verge

Sa Patrona Valencia huy t'aclama,
Y encesa de la fé en l'ardenta flama,
T'entona ¡Oh, Verge! Un cántich celestial;
Y puix mon tèn dre còr t'ama y venera,
Unir, Reyna dels àngels, jo volguera
Ma póbra veu al himne universal.

“Tota llengua es de Deu, si á Deu alaba,”
Empero aquella en que de nin reça ba,
Es, pera mi, la que t'agrada més:
Y ho crech aixina, virginal princesa,
Perque en los jorns de gloria ó de tristesça,
M'ha expresat en ma llengua, y m'has entés.

Huy no es dia de dòl; huy, Verge pia,
A ta Capella vinch plé d'alegria,
Tes virtuts y grandeçes á cantar;
Mes al vórem, Senyora, en ta presencia.
Reconech y conteste en impotencia,
No puch, no m'atreuixch: isols sé reçar!

Constanti Llombart

CORONA
(Barberà Masip. AHMV)

Desamparats d'Ucrània

Sonen en temps difícils els timbals
que encenen les armes, invasions
que reguen els orgulls –les passions–
en sanc pura, innocent, en funerals.

Al vol d'unes miloches immorals
les bombes reclamen rendicions;
és l'ull per ull, mà per mà, talions,
lleis primitives, irracionals.

¡Mare de Deu, tin-nos agermanats
i ben protegits pel teu mant de pau,
deixa passar la llum pels teus brocats,

que no se tanque eixe pany, que la clau
que obri les portes als Desamparats
obriga el cel a l'orgull groc i blau!

Emili Ridocci

LA MARE DE DEU CUSTODIADA
(Emili Ridocci i Tomas)

Rogle en Internet

Facebook: **Rogle Constanti Llombart**

Twitter: **@rogleconstanti**

Tots els eixemplars editats fins ara estan en:

www.rogleconstantillombart.com

COLABORA EN EL ROGLE

Donar difusio ad esta publicacio es la millor forma de col·laborar en nosatres. Tambe pots fer-te **soci** (36 € a l'any) o **colaborador** (12 € a l'any), i t'enviarem a casa tots els numeros que es publiquen

durant l'any. I si tens voluntat de fer alguna puntual aportacio economica, tambe te quedariem molt agraits. El nostre numero de conte, en **Caixa Popular**, es: **ES52 3159 0018 1926 1586 4721**